

ΟΔΗΓΙΕΣ ΜΗΤΣΙΟΥ

ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΓΛΩΣΣΑΣ Β1 Β2

ΜΑΘΗΜΑ: Ν.Ε. ΓΛΩΣΣΑ

ΤΜΗΜΑΤΑ: Β1 ΚΑΙ Β2

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΗΤΣΙΟΥ

ΜΟΛΙΣ ΑΝΟΙΞΟΥΝ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ..ΘΑ ΓΡΑΨΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ Ν.Ε. ΓΛΩΣΣΑ.

ΑΥΤΟ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΥΛΗ ΤΗΣ 1ΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΛ. ΣΕ Ο,ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΣΕΛ.10-26

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ: ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ..ΕΙΤΕ ΤΑ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΝΕΙ ΕΙΤΕ ΟΧΙ ..ΚΑΛΟ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΤΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΞΕΡΕΤΕ ΝΑ ΑΠΑΝΤΑΤΕ ΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΘΕΝΑ.

ΕΠΙΣΗΣ..ΘΑ ΕΧΕΤΕ :

- 1. ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ (ΣΕΛ 16 -17 ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ) ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΣΑΣ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ..ΝΑ ΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣΕΤΕ**
- 2. ΓΙΑ ΤΑ ΑΧΩΡΙΣΤΑ ΜΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΕΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΑ ΩΣ ΠΡΟΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛ. ΒΙΒΛΙΟ ΣΕΛ. 17 ΚΑΙ 18 ΣΑΣ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ...ΠΡΟΣ ΜΕΛΕΤΗ!!!**
- 3. ΓΙΑ ΤΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛ. ΒΙΒΛΙΟ ΣΕΛ. 19-21-22-23 ΣΑΣ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ !!**
- 4. ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΣΑΣ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΤΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ**
- 5 ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΑΣ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ ΤΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ**
- 6. ΕΝΑ ΕΓΓΡΑΦΟ ΓΙΑ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ**

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Υποκείμενο είναι η λέξη (ή η φράση) για την οποία γίνεται λόγος στην πρόταση. Με άλλα λόγια υποκείμενο είναι η λέξη που δείχνει σε μια πρόταση ποιος **ενεργεί** ή ποιος **δέχεται μια ενέργεια** ή ποιος **βρίσκεται σε μια κατάσταση**.

Το **υποκείμενο** του ρήματος στα νέα ελληνικά, όπως και στα αρχαία, μπαίνει πάντοτε σε **πτώση ονομαστική**, **Εντοπίζεται** κάνοντας την **ερώτηση** : ποιος/α/ο και το ρήμα της πρότασης

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

- Ας δούμε κάποια παραδείγματα:
- **Εγώ** γράφω ένα γράμμα.
- **Εσύ** διαβάζεις συνέχεια.
- **Η Ελένη** κάθεται λυπημένη.
- **Εμείς** σήμερα θα πάμε εκδρομή
- Θα έρθετε κι **εσείς** στη γιορτή;
- **Οι θεατές** του αγώνα βράχηκαν από την ξαφνική νεροποντή.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ ΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

- Ως **υποκείμενο** μπορεί να χρησιμοποιηθεί ουσιαστικό, ουσιαστικοποιημένο επίθετο ή αντωνυμία ή κάθε μέρος του λόγου, όταν χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό. Δες τα παραδείγματα που ακολουθούν.
- **Ο Γιώργος** τρέχει. (**όνωμα**)
- Θα κερδίσει **ο ομορφότερος**. (**επίθετο ουσιαστικοποιημένο**)
- **Ο πεινασμένος** καρβέλια ονειρεύεται. (**μετοχή**)
- **Αυτός** τραγουδά κι αυτή χορεύει. (**αντωνυμία**)
- **Το χθες** πέρασε, πάει και τελείωσε. (**επίρρημα με άρθρο**)

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ ΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

- Δεν επιτρέπεται να μιλάτε μέσα στην εκκλησία. (πρόταση χωρίς άρθρο)
- Το να γελάς σαν χαζός δεν είναι και τίποτε σπουδαίο. (πρόταση με άρθρο*)
- *Τα **απρόσωπα ρήματα** και οι **απρόσωπες εκφράσεις** έχουν ως υποκείμενο μια πρόταση με άρθρο ή χωρίς.

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ

- Το **υποκείμενο** μπορεί να **παραλείπεται** σε διάφορες περιπτώσεις.
- **1ον.** Όταν **εννοείται εύκολα** από τα συμφραζόμενα, π.χ.
Ο Γιώργος σηκώθηκε πολύ πρωί, **έφαγε** γρήγορα το πρωινό του και **ξεκίνησε** για τη δουλειά.
- **2ον.** Όταν είναι τέτοια η έννοια του ρήματος που μπορεί να **εννοηθεί μόνο ένα υποκείμενο**, π.χ.
Πολέμησαν γενναία στο αλβανικό μέτωπο. (**οι στρατιώτες**)
- **3ον.** Όταν το **ρήμα** δείχνει κάποιο **φυσικό φαινόμενο**, π.χ.
'Όλη την ημέρα φυσάει δυνατά και βρέχει. (**ο καιρός**)

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ

- **4ον.** Όταν αναφέρεται σε μια **γενική έννοια**, π.χ. Εκτός από τα φυτοφάγα και τα σαρκοφάγα ποια άλλα υπάρχουν; (**ζώα**)
- **5ον.** Όταν το **ρήμα** είναι **σε α' ή β' πρόσωπο** (εννοείται η προσωπική αντωνυμία π.χ. Διαβάζω...)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

- **1η περίπτωση:** Όταν το υποκείμενο είναι **ένα**, συμφωνεί με το ρήμα στο πρόσωπο και στον αριθμό:

Υποκείμενο

πρόσωπο αριθμός

α' ενικό

β' ενικό

γ' ενικό

Ρήμα

πρόσωπο αριθμός

Εγώ (α' ενικό) παίζω

εσύ (β' ενικό) παίζεις

αυτός (γ' ενικό) παίζει

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

2η περίπτωση: Όταν τα υποκείμενα είναι **πολλά**, το **ρήμα** μπαίνει σε **πληθυντικό αριθμό** και στο **επικρατέστερο πρόσωπο**

- το **α'** είναι επικρατέστερο του **β'** και του **γ'**
- και το **β'** είναι επικρατέστερο του **γ'**

Για παράδειγμα:

Εγώ και αυτός θα πάμε στο γήπεδο.

Εσύ και αυτή δημιουργείτε την τέλεια ομάδα.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Εξαίρεση: Επειδή η ελληνική γλώσσα είναι πλούσια και με μεγάλη ποικιλία, γι' αυτό και υπάρχουν πολλές **εξαιρέσεις**.

Έτσι, όταν το **ρήμα** βρίσκεται **πρώτο** σε μια πρόταση και ακολουθούν τα υποκείμενα,

τότε το ρήμα μπορεί να βρίσκεται στον ενικό αριθμό και να συμφωνεί με το πλησιέστερο υποκείμενο. π.χ.

Να έρθεις κι **εσύ** και ο **φίλος** σου.

(Το ρήμα βρίσκεται στο **β'** ενικό, γιατί το πλησιέστερο υποκείμενο «**εσύ**» είναι **β'** ενικού.)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

3η περίπτωση:

Όταν τα υποκείμενα είναι στον **ενικό αριθμό**, είναι όμως πολλά όμοια και δεν υπάρχει αναφορά στο **α'** ή στο **β'** πρόσωπο, τότε το ρήμα μπαίνει στο **γ'** πληθυντικό,

Παράδειγμα:

Ο Γιώργος, ο Πέτρος κι ο Κώστας θα **πάνε** στο γήπεδο

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

- ▶ **4η περίπτωση:** Όταν το υποκείμενο είναι **περιληπτικό** όνομα, το ρήμα μπαίνει είτε στον **ενικό** είτε στον **πληθυντικό**. Π.χ.
Ένα ζευγάρι παπούτσια μπορεί **να κοστίζει** μέχρι και 300 €
Ένα ζευγάρι παπούτσια μπορεί **να κοστίζουν** μέχρι και 300 €

ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Υποκείμενο του ρήματος είναι το ΟΣ, το οποίο φανερώνει ποιος ενεργεί, ή δέχεται μια ενέργεια, ή βρίσκεται σε μια κατάσταση. Το υποκείμενο μπαίνει σε πίωση ονομαστική.

Μορφές του υποκειμένου :

Το υποκείμενο του ρήματος μπορεί να είναι :

1. Κύριο ουσιαστικό ή κοινό : Ο Κώστας μελετά.
2. Επίθετο : Οι επιμελείς βραβεύονται.
3. Αντωνυμία με άρθρο ή χωρίς : Οι άλλοι δε μελετούν.
4. Ρήμα με άρθρο : Το γράφω είναι ρήμα.
5. Επίρρημα με άρθρο : Απαγορεύεται το μέσα - έξω.
6. Ολόκληρη πρόταση με άρθρο : Το ότι δεν ακολουθήσατε τις συμβουλές μου θα έχει συνέπειες.
 - Υποκείμενο τα απρόσωπα ρήματα και οι απρόσωπες εκφράσεις έχουν συνήθως ολόκληρη πρόταση : Απαγορεύεται να καπνίζετε.

Η παράλειψη του υποκειμένου :

Α) Όταν το ρήμα είναι α' ή β' προσώπου, η αντωνυμία εγώ, εσύ, εμείς, εσείς, που είναι υποκείμενο του ρήματος, παραλείπεται, γιατί δηλώνεται από την κατάληξη του ρήματος. Π.χ. Φεύγω αύριο.

* Όταν, όμως, θέλουμε να αντιδιαστείλουμε το υποκείμενο από άλλο ή να το τονίσουμε, τότε δεν παραλείπεται.

- Π.χ. Τι σχέση έχεις εσύ με την αστυνομία ;
- Εσύ έβλεπες τηλεόραση ενώ εγώ διάβαζα.

Β) Το υποκείμενο ενός ρήματος γ' προσώπου δεν πρέπει να παραλείπεται, γιατί για ένα ρήμα γ' προσώπου μπορούν να νοηθούν ως υποκείμενα πολλά και διάφορα πρόσωπα ή πράγματα. Π.χ. Έγραψαν βιβλία για το διάστημα (Ποιοι έγραψαν ; Οι αστροναύτες ; Οι αστρονόμοι ; Οι φιλόσοφοι ;)

* Παραλείπεται, όμως, και του γ' προσώπου το υποκείμενο :

- Όταν εννοείται εύκολα από τη σειρά του λόγου : Ο ήλιος ανατέλλει και δύει. (ενν. ο ήλιος δύει).
- Όταν η έννοια του ρήματος είναι τέτοια, ώστε ένα μόνο ορισμένο υποκείμενο να εννοείται : Στο Δημοτικό μας δίδαξαν το μάθημα της Γλώσσας (ενν. οι δάσκαλοι μας δίδαξαν).
- Όταν είναι γενικό και αόριστο (συνήθως στο γ' πληθυντικό πρόσωπο): Πώς ονόμαζαν αλλιώς στην Αρχαία Ελλάδα τη Σελήνη ; (ενν. οι αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν)
- Όταν το ρήμα φανερώνει κάποιο φυσικό φαινόμενο.: Βρέχει.

Συμφωνία του ρήματος με το υποκείμενο

* Το ρήμα συμφωνεί με το υποκείμενο στο πρόσωπο και στον αριθμό όταν η πρόταση έχει ένα υποκείμενο Π.χ. Τι γωρεύεις εσύ ; Π.χ. Τα κορίτσια τραγουδούν.

- Όταν έχουμε περισσότερα από ένα υποκείμενα, το ρήμα μπαίνει σε πληθυντικό αριθμό και στο επικρατέστερο πρόσωπο που είναι το α' από τα β' και γ' και το β' από το γ'. Π.χ. Ο Στέφανος και ο Γιώργος έφυγαν. Π.χ. Εγώ και εσύ θα ταξιδέψουμε. Π.χ. Εσύ και η Άννα συμφωνήσατε.
- Ειδικά στην περίπτωση της διάζευξης ονοματικών στοιχείων στον ενικό αριθμό, το πρόσωπο χρησιμοποιείται επίσης στον ενικό αριθμό. Π.χ. Στον τελικό θα προκριθεί η Βραζιλία ή η Γερμανία.
- Η γραμματική συμφωνία μπορεί να μην ακολουθείται : α) Όταν το υποκείμενο είναι περιληπτικό όνομα, το ρήμα μπορεί να είναι σε πληθυντικό αριθμό. Π.χ. Μια ομάδα ανθρώπων μιλούσαν μεταξύ τους.
β) Όταν ένα υποκείμενο συνδέεται με άλλα πρόσωπα ή πράγματα, το ρήμα μπορεί να είναι σε πληθυντικό αριθμό. Π.χ. Ο γιος μου με τους φίλους του πήγαν στην αγορά.

Απρόσωπα ρήματα – Απρόσωπες εκφράσεις

➤ **Απρόσωπα (ή τριτοπρόσωπα)** λέγονται τα ρήματα που βρίσκονται στο γ' ενικό πρόσωπο και δεν έχουν υποκείμενο ένα συγκεκριμένο όνομα (πρόσωπο, ζώο, πράγμα, ενέργεια, κατάσταση, ιδιότητα) ή μια αντωνυμία ή ένα επίθετο με άρθρο κ.λπ. αλλά ολόκληρη πρόταση. Απρόσωπα ρήματα είναι:

- τα ρήματα *πρέπει, πρόκειται, συμφέρει, μέλλει, μέλλεται, συμβαίνει, ταιριάζει, ενδέχεται, νοιάζει, λαχαίνει.*

π.χ. *Δε συμφέρει να το πουλήσεις.* (Το υποκείμενο του ρ. *συμφέρει* είναι η δευτερεύουσα [βουλευτική] πρόταση *να το πουλήσεις* και όχι το ενν. εσύ, που είναι υποκείμενο του ρ. *να πουλήσεις* της δευτερεύουσας πρότασης.)

- όσα φανερώνουν φυσικά φαινόμενα, όπως *βρέχει, βροντά, φυσά, χιονίζει, χαράζει, φέγγει, ξημερώνει, βραδιάζει, νυχτώνει, χειμωνιάζει, καλοκαιριάζει.*

π.χ. *Σε λίγο χαράζει.*

Τα ρήματα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως προσωπικά με υποκείμενο τις λέξεις: *ο Θεός, ο ουρανός, η μέρα* κ.λπ.

π.χ. *Ξημέρωσε ο Θεός τη μέρα.*

- το γ' ενικό πολλών ρημάτων τα οποία απαντούν και ως προσωπικά, όπως λέγεται, *διαδίδεται, ακούστηκε, αξίζει, μοιάζει, αναγγέλλεται, ανακοινώνεται, υποτίθεται, συμπεραίνεται, φαίνεται, αρκεί, φτάνει, πειράζει, ανησυχεί, μπορεί, τυχαίνει, είναι, χρειάζεται, αποφασίζεται, αρμόζει, απαιτείται, απαγορεύεται, γίνεται* κ.λπ.

π.χ. *Ακούστηκε ότι η κατάστασή του είναι πολύ σοβαρή.*

➤ **Απρόσωπες εκφράσεις** είναι οι εκφράσεις που, όπως τα απρόσωπα ρήματα, παίρνουν ως υποκείμενο ολόκληρη πρόταση (δευτερεύουσα) και σχηματίζονται από:

- τα ρήματα *είναι* ή *υπάρχει* + ουσιαστικό.

π.χ. *Είναι καιρός να γίνει κι αυτό.*

Υπάρχει κίνδυνος να πέσει η οροφή.

- το ρήμα *είναι* + ουδέτερο επιθέτου ή μετοχής.

π.χ. *Είναι βέβαιο ότι είπε την αλήθεια.*

Επόμενο ήταν να θυμώσει.

- το ρήμα *είναι* + επίρρημα (τροπικό).

π.χ. *Καλύτερα είναι να μιλήσεις με κάποιον ειδικό.*

ΑΧΩΡΙΣΤΑ ΜΟΡΙΑ

Χωρίζονται σε λαϊκά και λόγια

Λαϊκά

- Στερητικό α (με αλλόμορφα το αν- και το ανα-) _____

Δηλώνει στέρηση και γενικά την αντίθετη σημασία απ' ό,τι το β' συνθετικό.

(κακός-άκακος, άξιος-ανάξιος, δουλειά-αναδουλειά.)

- Ξε- : Δηλώνει είτε το αντίθετο, είτε το πολύ είτε το έξω.

(ξεφεύγω (φεύγω έξω), ξεχειλίζω (βγαίνω έξω από το χείλος)ξεμακραίνω (μακραίνω πολύ) διαψάω-ξεδιψάω, βάφω-ξεβάφω)

- Ανά- : Δηλώνει είτε το πάνω, είτε το ξανά.

(ανασηκώνω (σηκώνω πάνω) αναπαλαιώνω (ξανακάνω παλιό))

Λόγια

Α. Πρόκειται για αργαίες προθέσεις :

-**αμφί** = και από τα δύο (αμφορέας, αμφίβιο, αμφιλεγόμενος)

-**δια** (-**δι**)= ανάμεσα (διαβαίνω)

-**εις** = μέσα (εισέρχομαι, εισβάλλω, είσοδος)

-**εν** (-**εμ**, -**ελ**) = μέσα (έλλογος, εννοώ, εντοιχισμένος)

-**ενδό** = μέσα (ενδοχώρα)

-**επί** (-**επ**, -**εφ**) = πάνω (έφιππος, επίγειος, επιβίωση)

-**περί** = γύρω/πολύ (περικυκλώνω ,περιβάλλω/περίφημος, περιζήτητος)

-**προ**= πριν (προβλέπω, προλέγω, προνοώ)

-**υπερ**= υπερβολικά (υπερχείλιση, υπερκατανάλωση, υπερπροσπάθεια, υπερκόπωση)

-**υπό** = κάτω/κρυφά ή λίγο/πίσω (υπόγειος, υπολογαγός/ υπόκωφος, υποδηλώνω/υποχώρηση)

B. Πρόκειται για αργαίες άκλιτες λέξεις.

-**άρτι** = νωρίς (αρτιγέννητος)

-**αρχί**= πρώτος (αρχιερέας, αρχιστράτηγος)

-**δυσ** = κάτι αρνητικό, κακό (δύσκολος, δυστύχημα, δυσπρόσιτος)

-**ευ**= καλό (εύκολος, ευτυχία, ευδιάθετος)

-**αι**= πάντα (αικίνητος, αιθαλής)

-**ημί**= μισό (ημισέληνος, ημίθεος)

-**ομό**= έχει κάτι κοινό (ομόθρησκος, όμορος, ομοϊδεάτης)

-**σύν** (**συγ-,-συρ-συμ-συλ-συγκ**)= μαζί (συμφοιτητής, συνεννοούμαι, συλλαλητήριο, συρράπτω)

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

Κατηγορούμενο είναι το **επίθετο** (συνήθως) που με **τη μεσολάβηση του συνδετικού ρήματος δίνει μια ιδιότητα** στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο μιας πρότασης.

Ας δούμε κάποια παραδείγματα:

- Ο Γιώργος είναι **όμορφος**.
- Διάλεξα τον Γιώργο **για φίλο**.

Ως κατηγορούμενο χρησιμοποιείται το επίθετο και το ουσιαστικό. Μπορεί όμως να χρησιμοποιηθούν κι **άλλα μέρη του λόγου**, αφού αποκτήσουν σημασία επιθέτου, π.χ.

- Ο Γιώργος είναι **όμορφος**. → **επίθετο**
- Ο Γιώργος είναι **φίλος** μου. → **ουσιαστικό**
- Ο Γιώργος είναι **εκείνος**; → **αντωνυμία**
- Ο Γιώργος είναι **πρώτος**. → **αριθμητικό**
- Ο Γιώργος είναι **κουρασμένος**. → **μετοχή**
- Η καρέκλα είναι **από ξύλο** (αντί του επιθέτου ξύλινη) → **εμπρόθετο**
- Ο Γιώργος είναι **ό,τι κι αν πεις** → **πρόταση**

ΣΥΝΔΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

Τα δύο ρήματα που χρησιμοποιούνται πρωτίστως ως συνδετικά είναι τα **είμαι** και **γίνομαι**.

Χρησιμοποιούνται ως συνδετικά και τα ρήματα που έχουν παρόμοια σημασία με τα είμαι και γίνομαι: τέτοια ρήματα είναι τα:

απομένω, βρίσκομαι, γεννιέμαι, ζω, πεθαίνω, στέκομαι, διατελώ, υπηρετώ, φυτρώνω, αποδεικνύομαι, δείχνομαι, θεωρούμαι, λέγομαι, λογαριάζομαι, μοιάζω, νομίζομαι, παρουσιάζομαι, χειροτονούμαι κ.ά.

Παραδείγματα:

- Το φαγητό έγινε νόστιμο.
- Ο Νίκος έζησε μόνος.
- Στάθηκα άτυχος.
- Διετέλεσε προϊστάμενος του υπουργείου.
- Ο κ. Ιωάννου θεωρείται σπουδαίος ερευνητής.

Με κάποια από τα παραπάνω ρήματα **το κατηγορούμενο εκφέρεται με τα μόρια για, σαν, ως, π.χ.**

- Τον θεωρούν **για** πολύ ανόητο.
- Ο Νίκος **μοιάζει σαν** αετός.
- Ο κ. Ιωάννου **υπηρέτησε στο στρατό ως** λοχίας.

Σύμφωνα με τη γραμματική των Κλαίρη-Μπαμπινιώτη λειτουργούν ως **συνδετικά οποιαδήποτε ρήματα συντάσσονται με τα μόρια (συνδετικούς δείκτες) για, σαν, ως**, συνδέοντας το υποκείμενο ή το αντικείμενο με μια λέξη που τους δίνει μια ιδιότητα, π.χ.

- Εργάστηκε ως σκλάβος.
- Δούλεψε σαν σκλάβος.
- Περνιέται για έξυπνος.

Αχώριστα μόρια

Όνομάζονται μερικές λέξεις με σημασία επιρρηματική, που δε λέγονται μόνες τους παρά συνηθίζονται μόνο στη σύνθεση, σαν πρώτα συνθετικά. Τα αχώριστα μόρια διακρίνονται σε λόγια και λαϊκά.

ΛΟΓΙΑ ΜΟΡΙΑ

Αχώριστο μόριο	Σημασία	Παραδείγματα
αι-	πάντοτε, αδιάκοπα	αικίνητος, αείμνηστος
αμφι-	από τα δύο μέρη, γύρω, διχασμός	αμφίβιο, αμφιθέατρο, αμφίστομος
αρτι-	πριν από λίγο	αρτιγέννητος
αρχι-	πρώτος, ανώτερος	αρχίατρος, αρχιμηλιά
δια-	ανάμεσα, παντού, διάλυση	διαβαίνω, διαδίδω, διασπώ
διχο-	μοιρασμένος σε δύο	διχογνωμία, διχοτόμος
δυσ-	κακός, δύσκολος	δυσάρεστος, δυσπεψία
εισ-	κίνηση μέσα	εισάγω, είσοδος
εκ-, εξ-	έξω, αλλαγή, πολύ	εκθέτω, εξελληνισμός, έκπληκτος
εν-, εμ-	μέσα	ενορία, εμπνέω
ενδο-	μέσα	ενδόμυχος, ενδοχώρα
επι-, επ-, εφ-	επάνω, διάφορα	επίγειος, επιζητώ, εφευρέτης
ευ-	καλός, εύκολος	ευκαιρία, ευλογώ, εύφορος
ημι-	μισό	ημίθεος, ημισφαίριο
ομο-	μαζί, που έχει το ίδιο	ομόγλωσσος, ομόσπονδος
οψι-	αργά	οψιμάθεια, οψίγονος
περι-	γύρω, πολύ	περικυκλώνω, περιζήτητος
συν-, συγ-, συλ-, συμ-, συρ-, συσ-, συ-, συνε-	μαζί	σύνδεσμος, συγγραφέας, συλλαλητήριο, συμπαθώ, συρροή, σύσσωμος, συθέμελα, συνεφέρνω
τηλε-	μακριά	τηλέφωνο, τηλεπάθεια
υπο-, υπ-, υφ-	από κάτω, κρυφά, λίγο, συνοδεία, πίσω	υπόγειο, υποδηλώνω, υπόκρουση, υποχωρώ
υψι-	ψηλά	υψίπεδο, υψίφωνος

ΛΑΪΚΑ ΜΟΡΙΑ

Αχώριστο μόριο	Σημασία	Παραδείγματα
α- (ἀτερητικό)	άρνηση ή στέρηση εκείνου που δηλώνεται από το β' συνθετικό	άχαρος, άκακος, αχάριστος
ξε-	έξω, πολύ, εντελώς, στέρηση	ξεπορτίζω, ξεκουφαίνω, ξεπουλιά, ξεγράφω
ανα-	απάνω, πίσω, πάλι, διάφορα	ανασηκώνω, αναβάλλω, αναγέννηση, αναρωτιέμαι

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

- Το μόριο εν- όταν ενώνεται με λέξη που αρχίζει από σύμφωνο, παρουσιάζει τις παρακάτω αλλαγές:
 - εν + ν = ενν → έννοια
 - εν + π = εμπι → εμπειρός
 - εν + ρ = ερρ → έρρηνος
 - εν + φ = εμφ → έμφραση
 - εν + χ = εγχ → εγχείρηση
- Το μόριο εκ- όταν ενώνεται με λέξεις που αρχίζουν από φωνήεν, μετατρέπεται σε εξ-, π.χ. * εκ + έρχομαι → εξέρχομαι / εκ + ύψωση → εξύψωση.
- Το μόριο επί- χάνει το τελικό -ι όταν ακολουθεί λέξη που αρχίζει από φωνήεν, π.χ. * επί + αυξάνω → επαυξάνω / επί + ένδυση → επένδυση.
- Το μόριο επί-, όταν ενώνεται με δασυνόμενες λέξεις της αραχίας ελληνικής, μετατρέπεται σε εφ-, π.χ. * επί + ημιγάτω → εφημιγάτω / επί + ίππος → έφιππος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

- ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ
- ΔΟΜΙΚΑ ΜΕΡΗ:
 1. Θεματική πρόταση ή περίοδος: εκφράζει τη θέση του συγγραφέα και την κύρια ιδέα της παραγράφου
 2. Λεπτομέρειες: διασαφηνίζουν και αναπτύσσουν την κύρια ιδέα της παραγράφου
 3. Κατακλείδα: συνοψίζει το περιεχόμενο των λεπτομερειών – πολλές φορές παραλείπεται

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

- Παραδείγματα
- Ορισμό
- Αιτιολόγηση
- Διαίρεση
- Σύγκριση και αντίθεση
- Αίτια – αποτελέσματα
- Αναλογία
- Συνδυασμό μεθόδων

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

- Αναπτύσσεται έτσι μια θεματική πρόταση, αν το περιεχόμενο της χρειάζεται διευκρίνιση.
- Δίνουμε δηλ. παραδείγματα για να διευκρινίσουμε το θέμα της παραγράφου.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ ΜΕ ΟΡΙΣΜΟ

- Αναπτύσσεται έτσι η θεματική πρόταση, όταν το περιεχόμενό της υποβάλλει την πιθανή ερώτηση «τι είναι;» ή «τι εννοεί μ' αυτό;»
- Σ' έναν ορισμό υπάρχει:
- Η οριστέα έννοια
- Το γένος (η γενικότερη κατηγορία στην οποία εντάσσεται η έννοια)
- Η ειδοποιός διαφορά (τα στοιχεία που διαφοροποιούν την έννοια που ορίζουμε από όλες τις άλλες που ανήκουν στην ίδια κατηγορία)

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Έτσι αναπτύσσεται η θεματική πρόταση, όταν μας παρακινεί να ρωτήσουμε το «γιατί»
- Η αιτιολόγηση στηρίζεται σε λογική επιχειρηματολογία

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΔΙΑΙΡΕΣΗ

- Με τη διαίρεση αναλύουμε ένα όλο (γένος) στα μέρη του (είδη) με βάση κάποιο ουσιώδες γνώρισμά τους (διαιρετική βάση)

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΗ

- Στη θεματική πρόταση καταγράφονται τα συγκρινόμενα και αναγνωρίζεται η ομοιότητα ή η αντίθεση τους
- Η σύγκριση και η αντίθεση μπορεί να γίνεται και στο χρόνο παρελθόν – παρόν
- Η παράγραφος οργανώνεται με δύο τρόπους:
 1. Παρουσιάζονται όλα τα γνωρίσματα του ενός μέλους και στη συνέχεια τα γνωρίσματα του άλλου
 2. Καταγράφονται σημείο προς σημείο οι ομοιότητες και οι διαφορές των συγκρινόμενων μελών

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΑΙΤΙΟ-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Στη θεματική πρόταση αναφέρεται η αιτία, ενώ τα αποτελέσματα αναπτύσσονται στις λεπτομέρειες

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΑΝΑΛΟΓΙΑ

- Αν η θεματική πρόταση είναι διατυπωμένη ως παρομοίωση ή μεταφορά, τότε αναπτύσσεται με αναλογία, με μια, δηλαδή, εκτεταμένη εκτεταμένη παρομοίωση

ΣΥΝΟΧΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- ❖ Το κάθε κείμενο πρέπει να διακρίνεται από συνοχή. Συνοχή είναι η μορφική σύνδεση μεταξύ των φράσεων, προτάσεων, περιόδων, παραγράφων, των τμημάτων ενός κειμένου που υλοποιείται με διάφορους τρόπους:

1. Με διαρθρωτικές λέξεις- φράσεις, που εκφράζουν ποικίλες νοηματικές σχέσεις:

- ✓ **αιτιολόγηση:** επειδή, διότι, εξαιτίας, γι' αυτό, ένας ακόμη λόγος κ.α.
- ✓ **αποτέλεσμα:** ως επακόλουθο, κατά συνέπεια, αποτέλεσμα/απόρροια/απότοκο/ συνακόλουθο όλων αυτών κ.α.
- ✓ **αντίθεση – εναντίωση:** αλλά, όμως, ωστόσο, αντίθετα, εντούτοις, απεναντίας, απ' την άλλη πλευρά, ενώ μολονότι, ακόμη και αν κ.α.
- ✓ **χρονική σχέση:** ύστερα, προηγουμένως, εντωμεταξύ, αρχικά, στη συνέχεια, πρώτα, πριν, όταν, σήμερα κ.α.
- ✓ **όρος – προϋπόθεση:** αν, εκτός αν, σε περίπτωση που.....
- ✓ **συμπέρασμα:** λοιπόν, τελικά, συμπερασματικά θα λέγαμε, επιλογικά....., συγκεκριμένα, για να συνοψίσουμε....
- ✓ **έμφαση:** προπάντων, κατεξοχήν, πράγματι, το κυριότερο είναι, είναι αξιοσημείωτο ότι....., θα ήθελα να τονίσω το εξής, το σημαντικότερο απ' όλα είναι, θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή σας.....
- ✓ **επεξήγηση- διασάφηση:** δηλαδή, συγκεκριμένα, ειδικότερα, με άλλα λόγια για να γίνω σαφής, αυτό σημαίνει.....
- ✓ **διευκρίνιση:** για παράδειγμα, λόγου χάρη....
- ✓ **Γενίκευση:** γενικά, ευρύτερα, τις περισσότερες φορές...
- ✓ **Προσθήκη:** ακόμη, επίσης, έπειτα, παράλληλα, εκτός απ' αυτό, επιπρόσθετα...
- ✓ **Απαρίθμηση επιχειρημάτων:** πρώτο-δεύτερο, το επόμενο επιχείρημα, ένα άλλο επιχείρημα....
- ✓ **Ταξινόμηση-διαίρεση:** αφενός- αφετέρου, απ' τη μία-απ' την άλλη, στο πρώτο μέρος, στο δεύτερο μέρος....
- ✓ **Τοπική σχέση:** εκεί, εδώ, μέσα, έξω, κοντά.....

2. Με αντωνυμίες

3. Με επανάληψη λέξης της προηγούμενης παραγράφου ή ενότητας.

4. Με νοηματική συγγένεια(συνεκτικότητα)

Το επικοινωνιακό πλαίσιο

Οι ιδιαίτερες περιστάσεις κατά τις οποίες εκφωνείται ένας λόγος ή για τις οποίες γράφεται ένα κείμενο, συνιστούν το επικοινωνιακό πλαίσιο.

Τα συνηθέστερα είδη κειμένων που ζητείται να συνθέσουμε είναι: το άρθρο, η εισήγηση, η επιστολή, ο λόγος και σπανιότερα ο διάλογος.

Άρθρο

Οπωσδήποτε θα βάλουμε τίτλο ο οποίος θα είναι περιεκτικός, χιουμοριστικός, ειρωνικός κ.α.

Περιεχόμενο: το άρθρο έχει επικαιρικό χαρακτήρα, δηλαδή αφορμάται πάντα από ένα επίκαιρο γεγονός, το οποίο σχολιάζει ή ερμηνεύει.

Γλώσσα: χρήση γ' προσώπου

Ύφος: σοβαρό, επίσημο, απρόσωπο.

Στο τέλος θα βάλουμε **υπογραφή:** «ο αρθρογράφος»

Εισήγηση

Π.χ. σε συνέδριο, συνέλευση, εκδήλωση, δημοτικό συμβούλιο κ.α.

Προσφώνηση: «Κύριοι σύνεδροι», «Κυρίες και κύριοι».

Γλώσσα: αναφορική λειτουργία. Χρήση κυρίως γ' προσώπου για να αποδοθεί με αντικειμενικό τρόπο το σοβαρό περιεχόμενό της. **Επειδή η εισήγηση γράφεται για να διαβαστεί σε ένα ακροατήριο πρέπει μετά την προσφώνηση να ξεκινήσουμε χρησιμοποιώντας το α' ενικό και το β' πληθυντικό πρόσωπο.**

Ύφος: επίσημο, σοβαρό.

Αποφώνηση: «σας ευχαριστώ που με ακούσατε»

Επιστολή

Διακρίνεται σε:

A. τυπική/ επίσημη

Προσφώνηση: «Αξιότιμε κύριε Υπουργέ» ή «Αξιότιμε κύριε πρόεδρε του» ή «κύριε Δήμαρχε »

Γλώσσα: κυριαρχεί η αναφορική λειτουργία λόγω του επίσημου χαρακτήρα του κειμένου. Ωστόσο χρησιμοποιούμε εναλλαγή των προσώπων (α' ενικό, β' πληθυντικό, γ' ενικό ή πληθυντικό)

Ύφος: σοβαρό

Αποφώνηση «Με τιμή» ή «Με εκτίμηση»

B. φιλική

Προσφώνηση: «Αγαπητέ Κώστα» ή «Φίλε Κώστα»

Γλώσσα: εξαρτάται από το θέμα της επιστολής. Χρησιμοποιούμε μια μικτή γλώσσα (αναφορική και συγκινησιακή) για να τονιστεί η σοβαρότητα του ζητήματος αλλά και ο οικείος τόνος που χαρακτηρίζει μια φιλική επιστολή. Χρήση εναλλαγής προσώπων.

Αποφώνηση: «Φιλικά» ή «Με αγάπη» ή «Με αισθήματα φιλίας».

Λόγος / ομιλία

Το είδος αυτό παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με την προφορική εισήγηση.

Προσφώνηση: «Κύριοι σύνεδροι», «Κυρίες και κύριοι», «Αγαπητοί συμμαθητές ή συνάδελφοι », «Αγαπητοί συμπολίτες», «Κυρίες και κύριοι βουλευτές».

Γλώσσα: μικτή (χρήση συνδυασμού προσώπων α΄ ενικού, α΄ πληθυντικού, β΄ πληθυντικού, στα σημεία που πρέπει να δοθεί ένα κλίμα αμεσότητας και οικειότητας, και γ΄ ενικού ή πληθυντικού, όταν αναφέρονται επιχειρήματα).

Αποφώνηση: «Σας ευχαριστώ που με ακούσατε», «Ευχαριστώ για την προσοχή σας »

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- Με τον όρο αυτό σήμερα εννοούμε τη διακίνηση των ατόμων ή ομάδων από τον ένα τόπο στον άλλο για σκοπούς ψυχαγωγικούς, μορφωτικούς και οικονομικούς.

Spinsystems

ΛΟΓΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ

- Βελτίωση του βιοτικού επιπέδου
- Καλύτερες οικονομικές απολαβές
- Περισσότερος ελεύθερος χρόνος
- Εκσυγχρονισμός των μέσων μεταφοράς
- Εκσυγχρονισμός του οδικού δικτύου που ελαχιστοποίησε τις αποστάσεις
- Περιέργεια και τάση για γνωριμία με καινούρια πράγματα

ΘΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Επαφή και γνωριμία ανθρώπων και λαών και ανταλλαγή ιδεών
- Μόρφωση
- Πολιτιστική αλληλεπίδραση και με αυτό τον τρόπο καταπολέμηση των προκαταλήψεων και πρόοδος
- Ψυχαγωγία και δυνατότητα αλλαγής παραστάσεων με αποτέλεσμα την απαλλαγή από την πλήξη, την ανία, τη μελαγχολία
- Ανανέωση και χαλάρωση ιδιαίτερα στη σύγχρονη εποχή που επικρατεί η ένταση και το άγχος
- Δραστηριοποιεί την οικονομική ζωή μιας χώρας. Δημιουργεί εμπορική κίνηση, εισρέει συνάλλαγμα, καταπολεμάται η ανεργία, ανεβαίνει το βιοτικό επίπεδο

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

- Ξενομανία, μιμητισμός με αποτέλεσμα την αλλαγή του τρόπου ζωής, διατροφής, ένδυσης και ψυχαγωγίας
- Φθορά λαϊκής τέχνης που διαρκώς σβήνει, παραποιείται ή βιομηχανοποιείται
- Φθορά των ηθών, ιδιαίτερα των νέων
- Η ελληνική γλώσσα έχει δεχτεί σοβαρό πλήγμα
- Αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος
- Οικτρή εκμετάλλευση κατά τη θερινή περίοδο
- Ευνοούνται οι εισαγωγές ξένων προϊόντων
- Ανεβάζει το κόστος ζωής στις τουριστικές περιοχές
- Προκαλεί την εμφάνιση του νεοπλουτισμού

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΩΣΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

- Προσπάθεια ανάπτυξης ποιοτικού τουρισμού
- Ποιότητα παροχής υπηρεσιών
- Κρατική μέριμνα, συγκοινωνία, επικοινωνία
- Προστασία του περιβάλλοντος
- Κρατικός έλεγχος για αποφυγή φαινομένων εκμετάλλευσης

) Ταξίδια : είδος δημιουργικής δραστηριότητας, μια από τις σπουδαιότερες και ωραιότερες ορφές ψυχαγωγίας για τον άνθρωπο.

) Τι κερδίζω με τα ταξίδια;

χαλάρωση, εκτόνωση, νέες εμπειρίες, απομάκρυνση από τις έγνοιες και τη ρουτίνα της αθημερινότητας.

Ερχόμαστε σε επαφή με διάφορες μορφές συμπεριφοράς και νέους τρόπους σκέψης. Ιεωρύνω τους πνευματικούς μου ορίζοντες.

Μαθαίνουμε ήθη, έθιμα και παραδόσεις άλλων λαών και αποκτούμε καινούριες γνώσεις ανακαλύπτοντας τις ποικίλες ιστορικές, αρχαιολογικές και φυσικές ομορφιές τους.

Γινόμαστε πρεσβευτές της χώρας μου και του πολιτισμού μας, όταν ταξιδεύουμε στο ξωτερικό.

Αποτελούν αφορμή για να κάνουμε καινούριες γνωριμίες και να αποκτήσουμε νέους φίλους.

Όταν επιστρέφουμε από τα ταξίδια, αισθανόμαστε αναζωογονημένοι και υποδεχόμαστε με μεγαλύτερη χαρά την επιστροφή μας στην καθημερινή ρουτίνα.